

**Управління процесом трансформації
загальноосвітнього закладу
у Школу сприяння здоров'ю**

Автор проекту: Чужа Віра Миколаївна,
директор Згурівського НВК
«Гімназія – загальноосвітня школа І ступеня» Згурівського району

Згурівка
2016

ЗМІСТ

I. Вступ

II. Школа сприяння здоров'ю – дорога в майбутнє

III. Система здоров'язберігаючої діяльності навчального закладу

3.1. Упровадження здоров'язберігаючих технологій

3.2. Організація повноцінного рухового режиму

3.3. Пропаганда здорового способу життя

IV. Висновки

V Використана література

VI. Додатки

Турбота про здоров'я – це найважливіша
праця вихователя. Від життєрадісності, бадьорості
дітей залежить їхнє духовне життя, світогляд,
розумовий розвиток, міцність знань і віра в
свої сили»

В. Сухомлинський

I. ВСТУП

Найважливіша цінність суспільства – життя і здоров'я людини. Стан здоров'я населення є важливим показником розвитку суспільства. А тому турботі про здоров'я людини, мотивації на здоровий спосіб життя приділяють велику увагу в усьому світі.

Проблема збереження здоров'я населення й особливо молоді залишається однією з найбільш актуальних для нашої держави. Стан здоров'я школярів у сучасній Україні викликає занепокоєння як у лікарів, так і в педагогів. Про це свідчать матеріали засобів масової інформації, а також статистичні дані.

Інтеграція України в європейський та світовий освітній простір обумовила необхідність переглянути деякі підходи до навчання школярів, проаналізувати фактори, що гальмують підвищення якості та формування життєспроможності особистості.

Новий етап розвитку і реформування вітчизняної школи поставив перед усіма учасниками навчально-виховного процесу серйозні завдання, що, перш за все, пов'язані з питаннями формування, збереження і зміцнення здоров'я підростаючого покоління України та впровадження здоров'язберігаючих технологій в освітній простір. Серед головних пріоритетів освіти XXI століття,

які законодавчо закріплені Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення», визначені Державною програмою «Освіта» («Україна XXI століття»), Національною програмою «Діти України», Національною доктриною розвитку освіти України в XXI столітті та іншими державними нормативними документами, є збереження й зміцнення фізичного, психічного, духовного, соціального і емоційного здоров'я учнівської молоді, виховання в учнів свідомого дбайливого ставлення до здоров'я, дотримання принципів здорового способу життя, забезпечення всебічного гармонійного розвитку людини як найважливіших умов формування освіченої, творчої, культурної та духовної особистості, громадянина України, економічного та соціального прогресу держави.

У сучасних умовах відзначена виражена інтенсифікація навчального процесу, що виявляється в збільшенні обсягу навчального матеріалу і кількості уроків у день. Наслідком цього є велика втомлюваність учнів і велика фізіологічна вартість шкільних навантажень, що призводить до зниження числа абсолютно здорових дітей у процесі навчання (дані офіційної статистики).

До основних факторів ризику щодо здоров'я школярів відносять недостатній рівень санітарно – епідеміологічного благополуччя, включаючи неповноцінне харчування, недотримання гігієнічних нормативів режиму навчання і відпочинку, сну і перебування в природному середовищі.

У керівних документах Міністерства освіти і науки визначена система заходів з охорони та зміцнення здоров'я учнів, що враховує найважливіші характеристики освітнього середовища з точки зору його впливу на здоров'я учнів, що включає:

- 1) реальне розвантаження змісту загальної освіти;
- 2) використання ефективних методів та технологій навчання;
- 3) підвищення якості занять фізичною культурою;
- 4) організацію моніторингу стану здоров'я дітей та молоді;
- 5) покращення організації харчування учнів в ЗНЗ;

б) раціоналізацію дозвілля, канікулярного часу, літнього відпочинку дітей та молоді.

Таким чином, стан здоров'я школярів на сучасному етапі є серйозною соціальною проблемою. Це вимагає розробки дієвих заходів та чіткої державної політики, спрямованих на поліпшення якості життя та охорону здоров'я школярів. Найбільш активно це питання може бути здійснене в школі, яка сприяє зміцненню здоров'я. Міжнародна практика свідчить: загальноосвітній заклад, який функціонує як школа сприяння здоров'ю, є ефективною формою організації навчально – виховного процесу, спрямованого на створення в школі здоров'язберігаючого середовища.

II. ШКОЛА СПРИЯННЯ ЗДОРОВ'Ю – ДОРОГА В МАЙБУТНЄ

Перед сучасним загальноосвітнім закладом постає проблема у створенні певних умов, які б, з одного боку, через впровадження нових інноваційних технологій навчання та виховання дали змогу оптимізувати розвиток життєвих компетентностей, а з іншого – дозволили б вийти зі стін школи зі свідомим ціннісним ставленням до власного здоров'я як першочерговою умовою формування та реалізації життєвих компетентностей.

Із 2002 року наш заклад працює як заклад нового типу. Метою гімназії є виявлення найбільш обдарованих і здібних дітей, забезпечення підготовки підвищеного рівня, багатосферний гармонійний розвиток нахилів, здібностей і обдарувань в контексті досягнення кожною особистістю високих меж соціальної взаємореалізації і духовного самовдосконалення.

У перші роки діяльності Згурівська гімназія працювала в режимі шестиденки. І ми на власному досвіді пересвідчилися, як потрібно раціонально організувати робочий час, аби мати високі результати праці і при цьому не зашкодити здоров'ю. У 2009 році наш колектив разом із батьківською громадою на педагогічній раді проаналізували стан здоров'я дітей. Дані медичного обстеження засвідчили, що найбільша кількість дітей має порушення опорно – рухової системи (15%). Це різні види сколіозів та плоскостопість. Обидва види патології приводять до зміни тонуусу різних груп м'язів. Саме функціональні порушення опорно – рухового апарату є однією причин зниження працездатності і підвищення стомлюваності дітей. На другому місці – захворювання органів зору (8%). Окрім цього, медичний огляд також дає можливість встановити й інші види захворювань у дітей: серцево – судинні, неврологічні, лорзахворювання, захворювання шлунково – кишкового тракту.

На підставі цих даних педагогічний колектив прийняв рішення – удосконалити систему формування здорового способу життя. Інакше кажучи, необхідна програма, в якій би ідея першовартості здоров'я гармонійно

охоплювала всі аспекти шкільного життя. Було вирішено, що школа спроможна системно і систематично впливати на фізичний і психічний розвиток дитини, до певної міри коригувати її взаємини з навколишнім середовищем. У школі можна комплексно впроваджувати засоби і методи соціальної та психологічної реабілітації дітей, збудити в них потребу, індивідуально значущі мотиви до здорового способу життя та зміцнення свого здоров'я.

Отже, школа повинна стати закладом, який підтримує і зміцнює здоров'я школярів. Основним завданням такого навчального закладу є робота над впровадженням здоров'язберігаючих педагогічних технологій, створенням здорового освітнього простору, він має бути школою сприяння здоров'ю. Життєдіяльність такої школи необхідно будувати на справжньому інтересі та повазі до дитини; на сприянні до пошуку особистого життєвого шляху; на формуванні і закріпленні соціального досвіду, а основне – на збереженні психофізичного здоров'я учня.

Насамперед керівництвом школи була розроблена концепція «Школа сприяння здоров'ю в навчальному процесі та позаурочній роботі», мета якої – створення здоров'язберігаючого освітнього простору в навчальному процесі, розробка шляхів збереження та зміцнення здоров'я учнів у позаурочний час.

У вересні 2009 року соціальний педагог І. М. Журавська розробила програму з виховної роботи «Школа сприяння здоров'ю» для учнів 1 – 11 класів, головною метою якої є виховання свідомого ставлення дітей до власного здоров'я та здоров'я інших громадян як найвищої соціальної цінності, формування гігієнічних навичок і засад здорового способу життя, збереження та зміцнення фізичного, психічного, соціального й духовного здоров'я учнів.

Із 2010 – 2011 навчального року дана програма впроваджена у роботу закладу.

У 2015 році програма «Школи сприяння здоров'ю» у Згурівському НВК була вдосконалена, до неї були внесені зміни, пов'язані із новим змістом роботи закладу. У 2015 – 2016 навчальному році І. М. Журавська з відповідними матеріалами щодо проведення оздоровчої роботи в гімназії взяла

участь у районному етапі конкурсу «Класний керівник року» та стала лауреатом обласного етапу цього конкурсу.

Наступним кроком у процесі трансформації гімназії у школу сприяння здоров'ю стало питання напрацювання основних механізмів формування здорового освітнього та соціокультурного середовища. (Додаток 1)

Для забезпечення роботи здоров'язберігаючого середовища була приведена у відповідність матеріальна база школи:

- придбані програмовані засоби навчання;
- поповнено бібліотечний фонд шкільної бібліотеки;
- створені дидактичні матеріали нового поліття на базі мультимедійних технологій;
- у 2014 – 2015 навчальному році з метою забезпечення теплового режиму здійснено перехід на новий економний вид опалення.

Далі ми перейшли до вибору моделі Школи сприяння здоров'ю. (Додаток 2)

Модель школи - це системна організація всієї шкільної справи, коли кожний учень під пильною увагою. Основою моделі є учень, який розглядається як цілісна особистість в умовах динамічного оточення.

За сучасними науковими підходами структурними складовими здоров'я визначено:

- фізичне здоров'я, що розглядається як поточний стан функціональних органів і систем організму;
- психічне здоров'я - стан психічної сфери людини, який характеризується загальним душевним комфортом, забезпечує адекватну регуляцію поведінки й обумовлений потребами біологічного і соціального характеру;
- соціальне здоров'я - система цінностей, настанов і мотивів поведінки в соціальному середовищі.
- духовне здоров'я - духовний світ особистості, сприйняття духовної культури людства, освіти, науки, мистецтва, релігії, моралі, етики. Свідомість людини, її

ментальність, життєва самоідентифікація, ставлення до сенсу життя, оцінка реалізації власних здібностей і можливостей у контексті власних ідеалів і світогляду — все це обумовлює стан духовного здоров'я.

На підставі цих положень було розроблено план реалізації складових здоров'я у Згурівському НВК. (Додаток 3)

Створюючи модель школи сприяння здоров'ю, наш колектив врахував специфіку контингенту дітей (від 6 до 17 років), Статут НВК, досвід попередньої оздоровчої роботи та вже створені умови в школі.

Девізом педагогічного колективу є вислів «Здорові діти – це здоровий народ, здоровий народ – це багатство країни, в якій є майбутнє».

Головними пріоритетами в роботі закладу стали :

- формування позитивної мотивації здорового способу життя;
- забезпечення оптимальної реалізації визначення здоров'я як сукупності можливостей організму, впливу соціальних факторів сім'ї, системи навчання та виховання;
- створення оптимальних умов для виконання основної місії Програми розвитку мережі Шкіл сприяння здоров'ю;
- здійснення соціально-психологічного супроводу та підтримки всіх учасників навчально-виховного процесу з питань формування здорового способу життя;
- створення системи науково-методичного супроводу педагогічних працівників;
- вивчення і впровадження в практику роботи сучасних інноваційних методик діагностики, моніторингу і корекції стану здоров'я дітей і молоді;
- формування в учнів негативного ставлення до шкідливих звичок;
- визначення пріоритетом формування позитивної мотивації здорового способу життя у роботі з батьками і громадськістю;
- створення науково – інформаційного простору з питань збереження і зміцнення здоров'я дітей;
- проведення профілактичної, оздоровчої та еколого-валеологічної освітньої діяльності.

Робота над цими складовими частинами здоров'я реалізується через:

1. Навчальний план школи
2. Позакласну роботу
3. Учнівське самоврядування
4. Співпрацю з громадськими організаціями

Навчальний план школи побудований з урахуванням направленості закладу:

- у початковій школі три уроки фізкультури,
- у середній та старшій школі – два уроки,
- щодня перед початком уроків проводиться ранкова зарядка,
- на кожному уроці з 1 по 11 клас запроваджено систему фізкультхвилинок – енергізаторів з метою розвантаження та підвищення рухової активності учнів.

Школа є ідеальним середовищем для впровадження просвітницьких програм. Окремі педагоги нашої школи пройшли навчання за програмами “Рівний-рівному”, “Діалог”, “Школа проти СНІДу”, «Майбутнє починається сьогодні». Із 2008 року у нашому закладі впроваджена Програма “Сприяння просвітницькій роботі “Рівний - рівному” серед молоді України щодо здорового способу життя”. Навчання учнів за даними програмами здійснюється через гурткову роботу. Заняття цих гуртків мають чітку структуру, методично грамотно побудовані, оскільки проводяться у формі тренінгу за спеціально розробленими програмами, методичними посібниками. Результатом роботи гуртка «Рівний – рівному» є перемоги та призові місця в районному конкурсі агітбригад «Молодь обирає здоров'я!».

Таким чином, була спланована робота колективу Згурівського НВК з трансформації закладу у Школу сприяння здоров'ю. (Додаток 4)

III. СИСТЕМА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗГУРІВСЬКОГО НВК «ГІМНАЗІЯ – ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І СТУПЕНЯ»

3.1. Упровадження здоров'язберігаючих технологій

Аналізуючи та спостерігаючи за станом здоров'я теперішніх школярів та молоді у нашій державі, відмічаємо, що в навчальний процес слід активно впроваджувати сучасні здоров'язберігаючі технології, що належать до інноваційних соціальних технологій. «Даючи знання – не відбирай здоров'я!» - цей вислів мудреців Стародавнього Риму є дуже актуальним сьогодні.

Більшу частину доби дитина проводить у школі. Тож основним завданням процесу навчання є не тільки навчити, сформувати повні вміння та навички, розвинути творчий потенціал, а й максимально зберегти здоров'я учнів. Перед сучасним загальноосвітнім закладом постає проблема у створенні певних умов, які б, з одного боку, через впровадження нових інноваційних технологій навчання та виховання дали змогу оптимізувати розвиток життєвих компетентностей, а з іншого – дозволили б вийти зі стін школи зі свідомим ціннісним ставленням до власного здоров'я, як першочерговою умовою формування та реалізації життєвих компетентностей. Цьому допомагає використання в навчально-виховному процесі здоров'язберігаючих технологій.

Поняття «здоров'язберігаючі технології» об'єднує в собі всі напрями діяльності загальноосвітнього закладу щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я учнів. Під здоров'язберігаючими технологіями вчені пропонують розуміти:

- сприятливі умови навчання дитини в школі (відсутність стресових ситуацій. адекватність вимог, метод навчання та виховання);
- оптимальну організацію навчального процесу (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм);
- повноцінний та раціонально організований руховий режим.

Здоров'язберігаючі технології навчають дітей жити без конфліктів. Навчають укріплювати, зберігати своє і цінити чуже здоров'я. Ці технології прищеплюють дітям принципи здорового способу життя, посилюють мотивацію до навчання.

У навчально – виховному процесі Згурівського НВК використовуються здоров'язберігаючі технології.(Додаток 5)

3.2. Організація повноцінного рухового режиму в Згурівському НВК

Школярі близько 80% часу проводять сидячи. Тривале сидіння спричиняє зменшення працездатності всього організму, особливо мозку: знижується увага, слабшає пам'ять, погіршується координація рухів. У малорухливих дітей порушується постава: розвивається сутулість і сколіоз. Тому вважаємо, що гіподинамія-зниження рухової активності - негативно впливає на здоров'я школярів. Значне навчальне навантаження в школі та вдома, нераціональне харчування, недотримання режиму сну, навчання, відпочинку – все це не сприяє правильному розвитку дитини, зміцненню її здоров'я. Тому в нашій школі приділяється значна увага руховій активності школярів.

“Фізичні вправи можуть замінити багато ліків, але жодні ліки в світі не можуть замінити фізичні вправи”. Ці слова А. Моссо, італійського фізіолога, стали гаслом усього нашого колективу.

У Згурівському НВК забезпечено достатній руховий режим дня:

- Кожного дня діти роблять ранкову гімнастику.
- Під час навчального процесу вчителі проводять фізкультхвилинки, фізкультпаузи.
- Уроки з фізичної культури є обов'язковими для всіх і проводяться на належному рівні.
- Уроки проходять як у класі, так і на свіжому повітрі;
- У закладі діє спортивна кімната, музичний зал, кабінет англійської мови, бібліотека, кабінет психолога, спортивний та ігровий майданчики.;

- Є музична і спортивна перерва;
- Впроваджуються оздоровчі технології;
- Діє спортивний клуб « Нащадки козацької слави»;
- Протягом дня діти можуть звернутись до психолога або просто зайти до кабінету і відпочити під спокійну музику;
- Кожного місяця проводяться спортивні розваги;
- Відзначаються свята (свято «Осені», Андрія, Миколая, Новорічні свята, свято « Коляди» та інші);
- Проводяться спортивні свята;
- Беремо участь у районних та обласних змаганнях та інше.

Ще про один із видів рухової активності у нашій школі хотілося б сказати. Це екскурсії та туристичні походи. У селищі Згурівка розташований парк – пам'ятка садово – паркового мистецтва загальнодержавного значення, на території якого росте понад 150 видів та форм деревних рослин, завезених ще знаменитим графом Василем Кочубеєм. А для освітнього закладу цей парк - невичерпна криниця, яка має велике освітнє і виховне значення, оскільки діти знайомляться з історією, природою рідного краю і його визначними пам'ятками. Наш край славиться багатьма історичними місцями, по яких наші учні та вчителі здійснюють туристичні походи.

Ці заходи сприяють не тільки оздоровленню дітей, а й відіграють неоціненну роль у створенні і зміцненні дитячого колективу, у вихованні почуття дружби і товариства.

3.3. Пропаганда здорового способу життя

Пропаганда здорового способу життя є основним чинником формування, зміцнення та збереження здоров'я українського народу.

Для збереження та зміцнення здоров'я необхідні рухова активність, повноцінне харчування, додержання оптимального режиму праці та відпочинку, профілактика шкідливих звичок. Змушувати людину вести

здоровий спосіб життя неможливо, однак прищеплювати, виховувати культуру здоров'я потрібно.

Згурівський НВК має досвід організації такої просвітницької роботи. Успішно здійснюється організація просвітницької роботи серед дітей та учнівської молоді щодо формування навичок здорового способу життя, профілактика таких негативних звичок у дітей та підлітків як тютюнокуріння, алкоголізм, наркоманія; заохочення молоді до здорового способу життя.

Робота в цих напрямках базується на співпраці вчителів – учнів – батьків (проведення засідань ради школи, педагогічних рад, круглих столів, засідань)

У Згурівському НВК відповідно спланованій роботі традиційно проводяться заходи:

- Уроки здоров'я;
- Спортивні конкурси, змагання;
- День здоров'я;
- Тематичні газети «Здоровим бути здорово»;
- Конкурси малюнків «Ліки від усіх хвороб»;
- Ток – шоу «Твоє життя – твій вибір»;
- Тренінги «Цінність життя», «Куріння і здоров'я», «Як взяти себе в руки»;
- Прогулянки до парку «Природа – комора здоров'я», «Лікарські рослини нашого краю»;
- Театралізовані вистави «Вітамінна родина», «У країні здоров'я»;
- Зустрічі з лікарями, працівниками у службах сім'ї та молоді;
- Проекти «У світі здоров'я», «Здоров'я і комп'ютер»;
- Акції «Рух – це життя», «Школа мрій», «Посади дерево», «Приберемо країну разом»
- Екскурсії на хлібзавод, в аптеку. (Додаток 6)

«Здоров'я дитини починається в сім'ї,» - такого висновку дійшла Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) на основі численних досліджень. Тому в сучасних умовах, на нашу думку, педагогічна просвіта батьків має стати водночас і формою, і умовою спільної праці школи і родини у розв'язанні

проблеми формування здорового способу життя. З цією метою дібрали тематику класних батьківських зборів із питання формування здоров'язберігаючої компетентності молодших школярів: «Режим для першокласника», «Труднощі адаптації першокласників до школи», «Причини і наслідки дитячої агресії» та інші. Ефективним є також індивідуальні бесіди психолога з батьками, батьківський лекторій.

Дієвою є робота учнівського самоврядування. Це організація та проведення конкурсів, олімпіад, предметних тижнів, традиційних свят у школі та за її межами. Були реалізовані такі творчі проекти: "Осінній бал", "Діловий одяг старшокласника", "День самоврядування", "Мій край - моя історія жива", спартакіади. Отже, школярі живуть цікавим і змістовним життям: проводяться КВК, конкурси „Таланти твої, школо!”, виставки поробок з природного матеріалу, виставки кращих робіт з образотворчого мистецтва. Традиційно святкуються Міжнародний жіночий день, День Святого Валентина, свято гімназистів, Новий рік, День Перемоги, День Матері, відзначаються ювілеї письменників.

IV. ВИСНОВКИ

Майбутнє учня школи здоров'я – бути частиною суспільства, яке орієнтується на загальнолюдські цінності; прагне досягти високого рівня інтелектуальності, моральної, духовної, фізичної культури; зазнає потреби у здоровому способі життя; усвідомлює себе частиною природи, прагне до її збереження, шанує себе; усвідомлює свою цінність, цінність свого здоров'я; здатний правильно прийняти рішення у ситуації морального вибору та нести відповідальність перед собою та суспільством за збереження власного здоров'я, здоров'я нації. Без залучення молоді до здорового способу життя неможливо побудувати могутню, процвітаючу державу. Наші діти – це наше майбутнє. І тому завжди повинно бути на першому місці – здоров'я! Отже, в гімназії створена досить дієва виховна система, де активними учасниками є учні, педагоги, батьки і громадськість. У Згурівському НВК активно пропагується здоровий спосіб життя, систематично проводяться виховні заходи, які сприяють зміцненню здоров'я та профілактиці шкідливих звичок учасників навчально-виховного процесу.

У процесі роботи «Школи сприяння здоров'ю» в навчальному закладі:

- забезпечено оптимальне функціонування навчального закладу як цілісної соціально-педагогічної системи;
- розроблено Концептуальну модель «Школа сприяння здоров'ю»;
- створено організаційно-педагогічні, матеріально-технічні, санітарно-гігієнічні та інші умови здоров'язберігання, що враховують індивідуальні показники стану здоров'я;
- забезпечено системи повноцінного збалансованого харчування дітей з урахуванням особливостей стану їх здоров'я;
- забезпечено розвиток організаційного, програмного і матеріально-технічного забезпечення навчання школярів в аспектах здоров'язберігання, їх відпочинку, дозвілля;

- поліпшено матеріально-технічні, організаційно-педагогічні, санітарно-гігієнічні й інші умови здоров'язберігання;
- забезпечено широкий спектр послуг додаткового навчання в аспектах здоров'язберігання, відпочинку, дозвілля.

Школа успішно реалізує здоров'язберігаючі технології. У навчально-виховній роботі розв'язується задача гігієнічного нормування навчального навантаження й об'єму домашніх завдань з урахуванням шкільного розкладу. На уроках і в позаурочній роботі застосовується здоров'язберігаючі технології, в основі яких – загальнокласна взаємодія і мікрогруповою робота. Важливим моментом здоров'язберігаючої діяльності є вирішення проблеми позаурочної зайнятості дітей, організації дозвілля, додаткової освіти це:

- організація фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів;
- реалізація системи просвітницької роботи з учнями щодо формування в учнів культури ставлення до власного здоров'я;
- розвиток системи позаурочної зайнятості підлітків.

Результати роботи є, але не можна на цьому зупинятися. Потрібно рухатись далі. план реалізації проекту включає все нові бачення впровадження та забезпечення ефективного оздоровчого процесу в учнівському середовищі, допомагати дітям формувати свою життєву позицію, розвивати своє прагнення до самореалізації.

V. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ващенко О. Як створити школу сприяння здоров'ю. – К.: Шкільний світ, 2008.
2. Концепція формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя дітей та молоді: наказ МОН України від 21.07.2004 року №605.
3. Лозинський В. Техніки збереження здоров'я / В. Лозинський. – К.: Главник, 2008. – 160 с.
4. Миценко В. Життєві навички і ключові компетентності як основа здорового способу життя. – Директор школи, ліцею, гімназії. – 2007. - №1-2.
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки // Указ Президента України № 344/2013 від 25 червня 2013 року
6. Ноель Бело. Формування здорового способу життя молоді: проблеми і перспективи / О.Яременко, О.Балакірева - К.: Генеза, 2005. – 148 с. 14
7. Оржеховська В.М. Здоров'язберігаючі технології в загальноосвітніх навчальних закладах. // Директор школи. – 2006. - №20.
8. Освітні технології: навчально-методичний посібник/ за ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с.
9. Основні орієнтири виховання учнів 1-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів: наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 31.10.2011 №1243
10. Сухомлинський В. О. Здоров'я і ще раз здоров'я // Вибр. тв.: в 5-ти т. – К.: Рад. Школа, 1977. – т.3. – С.103.
11. Яценко Л. І. Досвід впровадження цільової комплексної програми «Крок за кроком до здоров'я» // Початкова освіта.- 2005.- №13.

Додаток 1

ОСНОВНІ МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО ОСВІТНЬОГО ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА У ЗГУРІВСЬКОМУ НВК

На рівні учнів:

- оволодіння основами валеологічної науки; освоєння сучасних знань про культуру здорового способу життя, здоров'я, адаптацію організму; формування вмінь та навичок, що сприяють гармонізації особистості з метою забезпечення її активного, плідного та щасливого життя;
- визнання пріоритетів прав людини, здоров'я та здорового способу життя і сприйняття себе як носія фізичних, духовно-душевних та соціальних сил, що веде до зміни «пасивного» відношення до особистого здоров'я на «активне», включаючи особисту відповідальність за нього;
- формування реалістичної Я-концепції, готовності та здатності до самовдосконалення, конструктивної самокритичності, самореалізації, культури пізнання власного внутрішнього світу — думок, переживань, станів, намірів, прагнень, цілей, життєвих перспектив, ідеалів, цінностей, ставлень в процесі спілкування, діяльності, творчості;
- налагодження спільної праці з дорослими та однолітками;
- вміння знаходити свої місце у колективах дітей та дорослих, соціумі;
- участь в управлінні життям класу, школи, повсякденною діяльністю учнівським колективом;
- визначення змісту, форм діяльності дитячих організацій, об'єднань, учнівського самоврядування;
- активна участь у практичних природоохоронних, оздоровчих, пропагандистсько-профілактичних, спортивно-масових заходах, в організації змістовного дозвілля, творчих конкурсах, МАН, олімпіадах, інтелектуальних змаганнях, доброчинних акціях тощо;
- єдність моральної свідомості та поведінки, єдність слова і діла, наявність

активної за формою та моральної за змістом життєвої позиції;

- визнання життєтворчості як здатності забезпечити можливість облаштувати власне життя, творити колективні та міжособистісні взаємини.

На рівні сім'ї:

- створення вдома стимулюючої оздоровчої, духовної та морально-психологічної атмосфери;
- побудова оптимального режиму життя, діяльності та розвитку дитини;
- інтеграція зусиль зі школою, органами місцевої влади, громадськістю щодо створення безпечних та комфортних умов проживання, зміцнення та збереження здоров'я своїх дітей, власного здоров'я, здоров'я рідних, формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя, культури здоров'я;
- забезпечення адекватної фінансової та матеріальної підтримки прагнень дитини;
- віра в сили та здібності своїх дітей та сприяння самовираженню їх у різних видах діяльності, задоволенню їхніх потреб, інтересів, а також стимулювання творчого самовдосконалення;
- підвищення педагогічної культури батьків щодо вивчення та підтримки дитини шкільного віку, реалізації ідеї першовартості здоров'я кожного члена родини.

На рівні педагогів:

- валеологічна насиченість змісту освіти та утвердження підходу до розуміння здоров'я через здоровий спосіб життя, який включає всі аспекти життєдіяльності людини, її фізичне, соціальне та психологічне благополуччя;
- впровадження у навчально-виховний процес нових гуманістичних підходів, які б ґрунтувалися на принципах здоров'язберігаючої педагогіки та педагогіки співпраці;

- створення належних умов для самореалізації та творчого розвитку особистості; сприяння розвитку індивідуальності підлітків, формування в них навичок адекватного самовираження та власної позиції в системі життєвих цінностей;
- стимулювання постійного самоаналізу учнем своєї освітньої діяльності, ціннісних орієнтацій, ключових життєвих компетенцій, що забезпечує його високу життєздатність та життєтворчість.
- формування мотиваційної сфери учнів у прагненні бути здоровими; зосередження уваги дітей і молоді на особистісному та соціальному значенні здоров'я і культури здоров'я;
- подальше упровадження здоров'язберігаючого навчання та виховання, що передбачає послідовну систему активних дій усіх учасників навчально-вихованого процесу, спрямованих на створення здорового середовища для формування таких життєвих навичок, які ведуть до збереження, зміцнення і відтворення здоров'я і орієнтують на утвердження здорового способу життя, розвиток духовно, психічно, фізично і соціально здорової особистості;
- посилення інтеграційних процесів з педагогікою, психологією, соціологією, суспільствознавством, правознавством, фізичною культурою та іншими науками і дисциплінами;
- підвищення педагогічної культури батьків;
- вивчення можливостей кращих традицій української педагогіки, зокрема родинної педагогіки, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я молоді;
- оволодіння національними традиціями, пов'язаними із закономірностями здорового способу життя, проникнення в духовну скарбницю народної медицини, валеології та педагогіки, що включає в себе багатовіковий досвід і має значний інтерес для вивчення не тільки національних, але й світових оздоровчих систем, може стати основою для формування національної самосвідомості й розвитку здатності у молоді до діалогу різноманітних оздоровчих культур.

На рівні управлінської діяльності:

- удосконалення змісту освіти за допомогою включення в нього системи валеологічних знань і умінь;
- вивчення досвіду з питань виховання здорового способу життя молодого покоління у вітчизняній і зарубіжній педагогічній теорії та практиці;
- створення суспільно значущих та освітніх передумов для формування здорового способу життя школярів в цілях фізичного і духовного зміцнення соціуму;
- організація педагогічного процесу на засадах інтеграції всіх виховних впливів на дитину та здійснення координації зусиль навчальних закладів округу, державних, громадських організацій;
- впровадження ефективних технологій перетворення середовища ризиків на простір можливостей для самореалізації особистості дитини, здійснення продуктивної пізнавальної, суспільно-громадської, ціннісно-орієнтаційної діяльності;
- науково-методична підтримка та допомога навчальним закладам освітнього округу з проблеми здоров'язбереження;
- створення позитивного мікроклімату в учнівському і педагогічному колективах навчальних закладів освітнього округу та забезпечення умов для самостійної творчої діяльності педагогів, підвищення їх загальнокультурного, професійного рівня;
- забезпечення участі школярів у конкурсах, олімпіадах, спортивних заходах, конференціях, позашкільних формах навчання та виховання;
- організація фінансового забезпечення діяльності учнівських, педагогічних колективів, інших суб'єктів освітнього округу щодо створення умов для збереження, зміцнення і розвитку духовного, емоційного, інтелектуального, фізичного і особистісного здоров'я учнівської молоді та сільської громад;
- використання можливостей позакласної та позашкільної роботи;

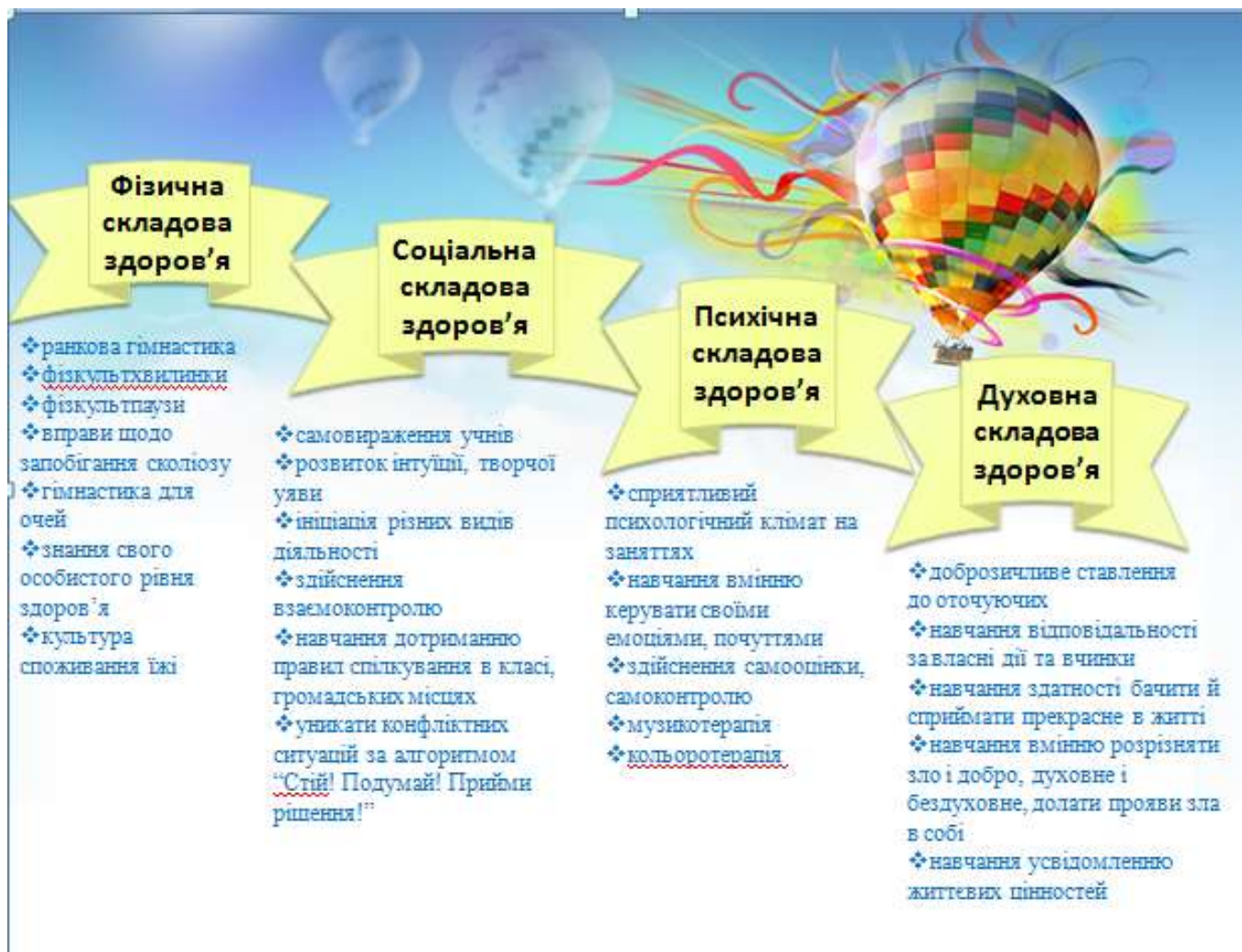
- розробка методичних рекомендацій для вчителів, класних керівників щодо виховання у школярів установок на дотримання норм здорового способу життя і впровадження їх у навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів округу;
- організація цілеспрямованої освітньо-просвітницької діяльності, в якій успішно реалізується модель: «знання-ставлення-поведінка»;
- використання засобів масової інформації для популяризації педагогічних знахідок Школи сприяння здоров'ю та освітнього округу.

На рівні діяльності громадських та державних структур:

- набуття власного соціального досвіду щодо розбудови ефективного єдиного позитивного громадського здорового простору життя;
- розробка інтегральної системи пошуку можливостей, механізмів та шляхів вирішення проблем щодо формування активної позиції школярів та жителів села до зміцнення та збереження власного здоров'я, формування культури здорового способу життя;
- здійснення впливу на формування громадської думки в селі щодо збереження та зміцнення здоров'я;
- підтримка багатодітних, малозабезпечених сімей;
- здійснення профілактики захворювань, соціального неблагополуччя дитини, дитячої бездоглядності, соціально-правового захисту життя та здоров'я дітей, їх сімей;
- спонсорська допомога;
- виховання учнівської молоді на засадах ідей етнопедагогіки, з урахуванням етнокультурологічних, регіональних, національних особливостей.

Додаток 2

МОДЕЛЬ ШКОЛИ СПРИЯННЯ ЗДОРОВ'Ю

ЗДОРОВА, ГАРМОНІЙНО РОЗВИНЕНА, ТОЛЕРАНТНА, ТВОРЧА

ОСОБИСТІСТЬ, ГРОМАДЯНИН, ПАТРІОТ

**Хто здоровий, той сміється, Все йому в житті вдається,
Він долає всі вершини, Це ж чудово для людини!**

Додаток 3

РЕАЛІЗАЦІЯ СКЛАДОВИХ ЗДОРОВ'Я У ЗГУРІВСЬКОМУ НВК

ФІЗИЧНА СКЛАДОВА

- Ранкова гімнастика, фізкультхвилинки, рухливі ігри, фізкультпаузи;
- Контроль та самоконтроль за правильною поставою під час письма, читання, ходіння тощо;
- Використання вправ щодо профілактики сколіозу, запобігання гіподинамії;
- Виконання дихальних вправ;
- Виконання гімнастики для очей;
- Навчання використанню народних засобів оздоровлення та профілактики захворювань;
- Навчання щодо дотримання режиму навчання, харчування, праці, відпочинку;
- Навчання культурі споживання їжі

СОЦІАЛЬНА СКЛАДОВА

- Використання здоров'язберігаючих технологій навчання;
- Створення умов для самовираження учня;
- Використання міжпредметних зв'язків;
- Розвиток творчих здібностей;
- Ініціація різноманітних видів діяльності;
- Навчання дотриманню правил спілкування;
- Навчання вмінню уникати конфліктних ситуацій;
- Навчання гуманному ставленню до людей

ПСИХІЧНА СКЛАДОВА

- Створення сприятливого психологічного клімату на уроці;
- Дотримання позитивного мислення;
- Навчання вмінню керувати своїми емоціями;
- Здійснення самооцінки, самоконтролю;
- Здатність аналізувати;
- Навчання вмінню приймати самостійні рішення;
- Музикотерапія;
- Кольоротерапія

ДУХОВНА СКЛАДОВА

- Навчання доброзичливу ставленню до товаришів у класі, до учнів школи, до дорослих;
- Навчання відповідальності за власні дії та вчинки;
- Вироблення навичок самообслуговування;
- Навчання висловлювати свої погляди щодо здорового способу життя;
- Навчання здатності бачити й сприймати прекрасне в житті, природі, мистецтві;
- Навчання вмінню розрізняти зло і добро, духовне і бездуховне, долати прояви зла в собі;
- Навчання усвідомленню життєвих цінностей

ЕТАПИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЗГУРІВСЬКОГО НВК У ШКОЛУ СПРИЯННЯ ЗДОРОВ'Ю

I ЕТАП

Розробка програми «Школа сприяння здоров'ю» :

- Теоретичне обґрунтування проблеми
- Створення Концепції проекту
- Вивчення досвіду роботи інших закладів, які працюють в аналогічному напрямку
- Вивчення нормативно-правових документів
- Вивчення науково-методичної літератури
- Практика педагогів з даної проблеми
- Аналіз стану матеріально-технічної бази
- Створення програм-супутників
- Визначення завдань програми «Школа сприяння здоров'ю»
- Обговорення необхідності створення умов здоров'язберігаючого навчання на педрадах
- Формування психологічної готовності колективу школи до позитивного сприймання проекту «Школа сприяння здоров'ю»

II ЕТАП

- Створення моніторингової групи та проведення моніторингу: - стану здоров'я учасників програми - навколишнього середовища учасників програми - впливу середовища на здоров'я учнів
- Анкетування учнів, батьків, педагогів
- Обговорення проблеми та проекту «Школа сприяння здоров'ю» на батьківських зборах
- Створювання творчої групи, координаційної ради
- Розробка плану-заходів програми
- Створювання моделі «Школа сприяння здоров'ю», моделі особистості випускника, педагога «Школи сприяння здоров'ю»
- Участь у регіональній програмі «Оздоровча функція освіти»

III ЕТАП

- Внесення змін до навчального плану
- Апробація нових форм самоврядування
- Вдосконалення нових форм та методів роботи
- Вдосконалення роботи «Школи педагогічних знань для батьків»
- Співпраця з науковими співробітниками, з медичними установами
- Створення організаційно-педагогічних, матеріально-технічних, санітарно-гігієнічних та інших умов реалізації програми
- Забезпечення кадрами, посилення медичного контролю за медичним обслуговуванням учнів
- Відстеження результативності проекту

IV ЕТАП

- Моніторинг реалізації програми «Школа сприяння здоров'ю»
- Створення банку здоров'язберігаючих технологій
- Підготовка методичного посібника «Школа сприяння здоров'ю»
- Підготовка діагностико-аналітичних матеріалів за підсумками роботи з проектом
- Проектування перспектив, шляхів та способів подальшого розвитку

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗГУРІВСЬКОМУ НВК

Додаток 6

Фотогалерея

Учні та вчителі Згурівського НВК в поході та на екскурсії

Спортивні змагання

Родинне свято

